

F. t. l. vedr. forbud mod privates tv-overvågning

2.2. Straffelovens § 264 a

Efter bestemmelsen straffes den, som uberettiget fotograferer personer, der befinder sig på et *ikke frit tilgængeligt sted*, med bøde, hæfte eller fængsel indtil 6 måneder. Det samme gælder den, der ved hjælp af kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer.

Ifølge forarbejderne til bestemmelsen (jf. Straffelovrådets betænkning nr. 601/1972 om privatlivets fred, s. 60) omfatter bestemmelsen fotografering m.v. af personer, der befinder sig på et område, der er beskyttet af reglerne om husfredskrænkelse, jf. herved straffelovens § 264, stk. 1, nr. 1, der også anvender begrebet »ikke frit tilgængeligt sted«.

Med hensyn til butikker må »baglokaler« - herunder lagerum, kontorer samt kantine eller frokoststue for personalet - anses for ikke frit tilgængelige efter straffelovens § 264 a. Tilsvarende gælder for selve butiklokalet uden for åbningstiden.

Anvendelsen af straffelovens § 264 a forudsætter - i lighed med andre af straffelovens bestemmelser om fredskrænkelser - at fotograferingen er »uberettiget«. Der kan i almindelighed næppe lægges andet og mere i udtrykket »uberettiget« end en udtrykkelig fremhævelse af det almindeligt gældende forbehold om, at der kan være handlinger, som formelt stemmer overens med gerningsbeskrivelsen, men som dog alligevel falder uden for det strafbare område på grund af deres atypiske karakter (materiel atypicitet).

I Vagn Greve: Kommenteret straffelov. Speciel del (6. udg. 1997), s. 318, anføres - med henvisning til Folketingstidende 1971-72, tillæg A, sp. 562 - at det i forarbejderne til § 264 a antages, at berettigelse kan følge af retshåndhævelsesformål. Det anførte sted i forarbejderne omtales alene hensynet til politiets og toldvæsenets efterforskning og bevissikring. Det kan næppe antages, at en privat butiksindehaver kan påberåbe sig »retshåndhævelsesformål« (f.eks. afløsning af svind eller butikstyveri) som straffrihedsgrund, hvis en tv-overvågning i øvrigt er i strid med straffelovens § 264 a.

Fotografering m.v. af personer på et ikke frit tilgængeligt sted kan naturligvis ske straffrit med *samtykke* fra den, der fotograferes eller iagttages. Med hensyn til tv-overvågning af arbejdspladser antages et straffritagende samtykke imidlertid efter omstændighederne også at kunne gives af arbejdsgiveren, jf. herved Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1298/1995 om fotoforevisning, konfrontation, efterlysning og observation, s. 102-111, særligt s. 109-110 og s. 111, hvor det anføres:

»Spørgsmålet om, hvorvidt samtykke med diskulperende virkning kan gives af den, der har rådighed over den ikke frit tilgængelige lokalitet, kan give anledning til nogen tvivl, og kan næppe besvares generelt, idet det må afhænge af, under hvilke omstændigheder overvågningen foregår, og hvilke forudsætninger den, der overvåges, har haft med hensyn til sin tilknytning til og rådighed over den ikke frit tilgængelige lokalitet. Der kan i den forbindelse ikke lægges vægt på det formelle ejerforhold, men på hvem der efter udtrykkelig aftale eller forudsætningsvis er tillagt beføjelse til at råde over lokaliteten. Spørgsmålet opstår navnlig i relation til den skjulte fotografering m.v., idet den, der er bekendt med - eller på grund af apparaturets opstilling på lokaliteten må indse - at fotografering eller iagttagelse finder sted, som nævnt efter omstændighederne må antages at have givet et (stiltiende) samtykke til fotograferingen m.v., såfremt den pågældende bliver på lokaliteten.

.....

Et kontor, der på en arbejdsplads er stillet til rådighed af arbejdsgiveren, vil under normale omstændigheder næppe kunne anses for undergivet medarbejderens rådighed, idet andre som regel har adgang til kontoret. Spørgsmålet om, hvorvidt arbejdsgiveren lovligt kan installere udstyr med henblik på videoovervågning af medarbejderen, skal imidlertid næppe afgøres alene på grundlag af straffelovens regler om fredskrænkelser, idet bl.a. også ansættelsesretlige regler må tages i betragtning. Hvis alene medarbejderen har adgang til kontoret, kan det imidlertid tale for at anse kontoret for undergivet medarbejderens rådighed. Fællesarealer på arbejdspladsen må anses for undergivet arbejdsgiverens rådighed. I øvrigt må det fastlægges ud fra en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde, hvem der har rådighed over lokaliteten.

..... Hvis f.eks. en mindre næringsdrivende gentagne gange er udsat for tyveri fra sit lager, kan det være nærliggende at forsøge at få standst og opklaret disse tyverier ved videoovervågning af lageret. I denne situation er der næppe tvivl om, at den næringsdrivende selv kan etablere en sådan overvågning, og den næringsdrivende bør også kunne anmode politiet om bistand til det samme.«

Det må således med hensyn til butikker antages, at fællesarealer i butikkens baglokaler, herunder lagerum, kontorer for flere medarbejdere samt kantine eller frokoststue for personalet, er undergivet arbejdsgiverens rådighed, og at arbejdsgiverens eventuelle tv-overvågning af arealerne ikke vil være i strid med straffelovens § 264 a. Tilsvarende gælder tv-overvågning af selve butiklokalet uden for åbningstiden.